

NÁREČIE Z NOVEJ PERSPEKTÍVY

GAVUROVÁ, M.: Dialekt ako prejav identity. Fintice:
FACE – Fórum alternatívnej kultúry a vzdelávania 2021. 234 s.
ISBN 978-80-89763-62-7

Mária Mikolajová

*Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, v. v. i.
Bratislava, Panská 26
E-mail: maria.mikolajova@juls.savba.sk*

Monografia Miroslavy Gavurovej *Dialekt ako prejav identity* (2021) predstavuje jedinečný počin, v ktorom sa prelínajú odborné lingvistické, literárnovedné i translatické pohľady na nárečie ako na hodnotu, ktorá buduje identitu daného jazykového spoločenstva. Kniha vychádza práve v období, keď sa vo zvýšenej miere pozornosť odbornej i širšej verejnosti upriamuje na zachovávanie a pripomínanie si tradičných hodnôt a ľudovej kultúry, čo obsahu tejto publikácie pridáva na aktuálnosti a atraktivite. Na autentickom nárečovom materiáli zo šarišskej obce Fintice (okres Prešov) autorka postavila päť metodologicky, štruktúrne a hlavne tematicky odlišných štúdií. Nie je to jej prvý publikačný počin so zameraním na jazyk a kultúru šarišského regiónu. Ľudové rozprávky zozbierané Jozefom Kolarčíkom-Fintickým,¹ ktoré sú aj súčasťou predstavovaných štúdií, obohatila o vlastný intralingválny preklad do spisovnej slovenčiny a kniha pod názvom *Zazrační dzvonček. Starodavne rospraŕki s Fincic – Zázračný zvonček. Starobylé rozprávky z Fintíc* (Gavurová 2018) vyšla ako rozšírené vydanie po pôvodne iba šarišskom vydaní z roku 2015. Svoju príslušnosť k regiónu i nárečiu autorka dokazuje aj v publikácii *Zo všetkého zostanú len spomienky* (Gavurová 2018), ktorá predstavuje etnologické pohľady do šarišského regiónu metódou oral history. Keďže M. Gavurová pôsobí ako aktívna prekladateľka a pedagogička na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove, okrem nárečovo orientovaných prác publikovala aj vedecké práce a umelecké prekladové diela.

Predstavovaná monografia sa svojím obsahom zameriava najmä na lingvistický (dialektologický, sociolingvistický i etnolingvistický) pohľad na nárečie a ľudovú slovesnosť v tomto nárečí. Nie je však venovaná iba jazykovednej odbornej obci, ale aj širokej verejnosti. Autorka tomu prispôsobuje aj jazyk a štýl

¹ Jozef Kolarčík-Fintický bol etnograf a folklorista, ktorý pôsobil vo Finticiach ako učiteľ a kantor a v období 50. rokov 20. storočia zozbieral viacero ľudových rozprávok z Fintíc. Jeho celoživotná široká zbierka pozostáva však aj z nahrávok ľudových piesní a dobových fotografií (Gavurová 2021, s. 68 – 71).

textu, mnohé lingvistické či translátologické termíny vysvetľuje a zasadzuje ich do širšieho kontextu konkrétnej disciplíny. Logické nadväzovanie myšlienok, premyslené štruktúrovanie textu a miestami až príbehový naratív ľahšie vtiahnu čitateľa do textu a sprístupňujú tak analyzovanú problematiku. Okrem prehľadnej koncepcie diela a jeho hlavných myšlienok, autorka v predhovore vyzdvihuje svoje presvedčenie o kultúrnej hodnote nárečia, ktoré vnímame v celej publikácii. Verí totiž, že je dôležité „poukázať nielen na potrebu zachovania kultúrnych fenoménov, ktoré sú v (nárečí) kódované, ale aj na potrebu udržania samotného nárečia ako aktívneho jazykového kódu v každodennej komunikácii“ (s. 19).

V úvode publikácie nachádzame dve časti, ktoré čitateľovi predstavujú *Dialekt ako jazykový kód* a *Dialekt ako zámernú realizáciu identity*. Po tejto skôr teoreticky a lingvisticky orientovanej časti nasleduje päť štúdií. Prvé dve sa opierajú o spomínané fintické ľudové rozprávky a autorka v nich okrem lingvistického prístupu aplikuje aj poznanie a metódy literárnej vedy a translátológie. Etnologickým pohľadom obohacuje tretiu štúdiu, ktorá analyzuje pôstne konfesijné spevy ako tradičný rituál. Nasledujúci príspevok spracúva erotické a ľubostné ľudové piesne, ktoré sú, podľa autorky, napriek svojej početnosti zatiaľ málo zohľadňované v odbornej literatúre. Posledná publikovaná štúdia prezentuje odborné lexikologické spracovanie témy miestnych neúradných antroponým. Každá z častí predstavuje autentický materiál, ktorý je predmetom analýz a interpretácií cez prizmu mnohých odborníkov domácej i zahraničnej (najmä anglo-amerikej) proveniencie. Čitateľ tak vidí svoje vlastné nárečie v kontexte svetovej lingvistiky, čo umocňuje pocit výnimočnosti vlastného nárečia a opodstatňuje dôležitosť jeho zachovania.

Práve do konfrontácie s anglofónnou lingvistikou postavila autorka základné termíny *dialect/dialekt* a *standard dialect/štandardná varieta*. Zatiaľ čo v anglofónnej lingvistike sa termín *dialect* používa všeobecnejšie na označenie akejkoľvek variety jazyka alebo na označenie iba nespisovných variet (s. 21 – 22), v slovenskej terminológii sa *dialekt* zvyčajne viaže iba na teritoriálnu varietu národného jazyka (s. 24). Pozornosť M. Gavurová upriamuje na vnímanie vzťahu nárečovej a spisovnej variety lingvistami, ktorí zdôrazňujú rovnocennosť oboch jazykových kódov. Stotožňuje sa s názorom, že napriek nespisovnému charakteru sú dialekty súčasťou národného jazyka a ich nositelia nemajú byť ničím znevýhodňovaní či stigmatizovaní. V podkapitole *Postoje komunikantov k dialektu a jeho používateľom* však narážame na odraz reality, ktorý stojí v opozícii k deklarovanému rovnocennému vnímaniu nárečí a spisovnej variety. Autorka reflektuje stereotypné vnímanie nárečových hovoriacich (ako menej vzdelaných s nízkym spoločenským statusom a „istým“ spôsobom života, ktorým sa pripisujú stereotypné atribúty vidiecky a spiatocnícky), na ktoré upozorňujú aj iní autori (porov. Chambers – Trudgill 1998, Smakman – van der

Meulen 2018, Mlekodaj 2019 a ďalší)². Pri uvedených tvrdeniach sa M. Gavurová opiera najmä o výskumy v iných krajinách a vyjadruje tiež potrebu podobného postojového výskumu vo (východo)slovenskom prostredí. Vysoko oceňujeme práve vyzdvihnutie tejto problematiky, ktorá si v aktuálnej situácii naozaj žiada väčšiu pozornosť lingvistickej obce. Hovoríme najmä o vplyvoch negatívnych postojov voči nárečiam a nárečovo hovoriacim, ktoré vplývajú na samotné používanie či prežívanie nárečí. Slovanmi autorky „odmietavé postoje ostatných členov jazykovej komunity celkom pochopiteľne vedú hovoriacich k tomu, že sa (...) zdráhajú dialekt použiť v každodennej verejnej, no najmä súkromnej komunikácii,“ a tiež, že „používatelia majú častejšie výhrady či zábrany používať ho (komplexne) aj v reči orientovanej na dieťa“ (s. 28). To so sebou prináša ďalšie otázky týkajúce sa odovzdávania nárečí, ktorým sa v slovenskej dialektológii nevenuje patričná pozornosť.

Súčasťou úvodnej teoretickej kapitoly je aj analýza sociolingvistickej terminológie používanej na označenie jazykovej situácie ako *diglosia*, *dialektový bilingvizmus* či *bivarietizmus*. V prehľadnej podkapitole nachádzame vysvetlenia jednotlivých konceptov a v jej závere sa autorka prikláňa k používaniu termínu *bivarietizmus*, „ktorý reflektuje výrazné prestupovanie spisovnej a nárečovej variety na východnom Slovensku“ (s. 31). Následne uvádza špecifiká bivarietnej situácie v skúmanej oblasti a predkladá náčrt historických, spoločenských a politických udalostí, ktoré výrazným spôsobom ovplyvnili postupný ústup nárečia do periferie jazykovej situácie. Z jazykového kódu ako všeobecne rozšíreného komunikačného prostriedku (ktorý bol počas Slovjacej republiky (1919) aj oficiálnym jazykom používaným napr. aj v školstve) sa stáva *interdialekt*. Na konci 20. storočia nárečie ustupuje pred spisovnou varietou národného jazyka aj v takých funkčno-komunikačných sférach, ktoré boli doposiaľ jeho výsadou. V ďalšej časti kapitoly autorka definuje interdialekt a spôsoby jeho vzniku, pričom vyzdvihuje dynamiku vzťahu regionálnych nárečí so spisovnou varietou. Práve na opísanie dynamického vzťahu požíva aj ďalšie v sociolingvistike známe termíny ako *prepínanie* či *striedanie* jazykových kódov, *akomodácia* či *legitímne vyjadrovanie*. Opäť definíciám venuje patričnú pozornosť a prirodzene ich prepája s jazykovou situáciou šarišského nárečia a spisovnej variety. Práve v týchto častiach publikácie sa výrazne prejavuje schopnosť M. Gavurovej podať odbornú problematiku jasne a pútavo a vďaka grafickým prvkom v istých miestach až „učebnicovo“. Za podstatnú pokladáme podkapitulu o najdôležitejších príčinách jazykového presunu od nárečia k spisovnej variete. Veľký podiel na ňom má práve zmena nielen ekonomická, ale aj hodnotová a svetonázorová: absencia

² Stereotyp nárečovo hovoriaceho sa spája s výskumami tradičnej dialektológie. V tradičnej dialektológii „ideálneho“ nárečovo hovoriaceho označovali skratkou „NORM (nonmobile older rural male)“ čiže za ideálneho hovoriaceho pokladali staršieho muža, ktorý žil na dedine a nikdy na dlhšiu dobu neopustil svoje rodisko (porov. Chambers – Trudgill 1998).

nárečia v školách, digitalizácia a internet, strata prestíže a v neposlednom rade strata záujmu vychovávať mladú generáciu v nárečí (s. 44 – 46). Dôsledky uvedených faktorov sú nepopierateľné, avšak autorke sa v samostatnej podkapitole podarilo sformulovať aj dôvody, pre ktoré je všeobecná snaha a aktivita nasmerovaná k zachovaniu nárečia podstatná. Dovoľme si súhlasiť najmä s presvedčením, že nárečie je nástroj, ktorým vnímame svet okolo seba a zároveň sa ním sami identifikujeme, ono vytvára našu identitu, spája sa s intimitou a pocitom domova pre tých, ktorí nárečie považujú za materinský jazyk. Malo by byť v záujme národa zachovať živú formu svojich nárečí. Ako príklad aktívnych krokov autorka predstavuje stratégiu udržania nárečia cez vytvorenie nárečového korpusu, používanie nárečia v akceptovateľných kontextoch aj v školách a medzigeneračné odovzdávanie nárečia.

Druhá časť teoreticko-terminologicky zameraného úvodu sa opiera o koncept identity, na ktorú autorka nahliada z viacerých perspektív aj s odvolaním sa na svetovo známe autority ako A. Wierzbicka, M. Bennett a P. Boylan, R. Hudson. Vyzdvihuje naviazanie identity na kultúru a jazyk. Jazyk, resp. dialekt je s identitou v kauzálnom vzťahu, jazyk tu vystupuje ako determinatívny činiteľ (s. 59). Okrem mnohých podnetných postrehov M. Gavurová spracúva aj myšlienku *individuálnej a nadindividuálnej jazykovej identity*, resp. jazykovej identity kolektívu. Predstavila ju ako teoretický základ pre následnú analýzu nárečového materiálu vo formách ľudovej slovesnosti istého jazykového kolektívu. Keďže cieľom tejto publikácie nie je podať exaktný dialektologický opis nárečia, ale analyzovať produkty kultúrnej identity komunity v nárečí, rozsah i obsah deskripcie štruktúrnych prvkov nárečia obce Fintice je stručný a selektívny – aj s ohľadom na obsah nasledujúcich štúdií.

Hlavnú časť monografie tvorí päť štúdií. Prvá štúdia *Poboškal ju na tvári a lička jej zrumeňeli, potom jej poboškal perši a princezna mu padla do naruča. Motivický svet a jeho jazykové stvárnenie v nárečových rozprávkach* sa zameriava na analýzu ľudových rozprávok zozbieraných J. Kolarčíkom-Fintickým, resp. výberu rozprávok z jeho širšieho diela. Autorka sa zameriava na obsahovú analýzu cez motivické spracovanie a tiež analyzuje jazykovú stránku zaznamenaných textov, ktoré boli primárne ústnymi komunikátmi. Tým, že M. Gavurová pracovala s pôvodnou pozostalosťou zberateľa, musela prihliadať aj na nedokonalosti pri dialektologickom prepise textov. Predmetom analýzy boli rozprávky ako *Zazračna dupa*, *Čto mudri-ňeglupi*, *Sprosti vilk*, *Tancul'ka*, *Vol'arovo zlato*. Celá štúdia je podporená časťami konkrétnych ľudových rozprávok, takže si čitateľ vie veľmi dobre predstaviť východiskový text. Autorka volila nielen lingvistický prístup k analýze, ale na motívy v rozprávkach nazerá aj z pohľadu literárnej vedy, konkrétne cez špecifiká detskej literatúry. Medzi jazykové špecifiká autorka zaradila lokálne propriá (*Magl'ec*, *Ostraskalka*, *Z/zahumňe* a pod.), výberovo aj lexikálne jednotky, ktoré sú z nášho pohľadu už archaické, resp. ich významy nezodpovedajú stavu v súčasnom jazyku (*porijka*,

prepatri, skrucili soldzi a pod.). Za najzaujímavejšie časti považujeme práve výrazovú pozitívnu i negatívnu expresivitu, ktorá vystupuje v rozprávkach ako prirodzená. Zaujímavosťou je aj to, že si autorka všíma mieru pozitívnej a negatívnej expresivity a predpokladá, že rozhodujúce je pohlavie rozprávača, keďže napr. pri rozprávke *Sprosti vilk* bol zaznamenaný mužský rozprávač a vysoká miera negatívnej expresivity. Analýza obsahovej stránky rozprávok sa opiera o klasifikáciu ich motivického sveta podľa klasifikácie Aarne-Thompsonovej (1960). Niekoľko ďalších strán štúdie dokazuje, že v rozprávkach dokážeme nájsť mnoho podstatných informácií o kultúre, komunita a spôsobe života daného kolektívu. Autorka poukazuje na spracovanie komiky, ľúbostných, konfesionálnych motívov či morálnych a sociálnych noriem. Vyzdvihuje napríklad vzťah tykanie – vykanie – onikanie, resp. plurál úcty, ktorý sa v textoch vyskytuje a naznačuje tak realitu a hodnoty komunity.

Druhým príspevkom *Neperiférna periféria. Výzvy prevodu nárečových rozprávok do spisovnej slovenčiny*, ktorý spracúva už analyzované rozprávky, je štúdia zameraná skôr lingvisticko-translatologicky. Jej názov naznačuje ťažiskovú myšlienku, ktorú autorka aplikuje najmä na vzťah spisovného jazyka a nárečia ako jazykového kódu a zároveň z hľadiska intralingválneho a interlingválneho prekladu. Z pozície prekladateľky čitateľom prehľadne vysvetľuje základné prístupy k prekladu a svoj vlastný prekladateľský prístup pri prevode šarišských ľudových rozprávok do spisovnej podoby. Ide o zaujímavú myšlienku, ktorá vyzdvihuje nárečie do pozície plnohodnotného jazykového kódu, ktorý špecifickou lexikou či formou autenticky reflektuje východiskovú kultúru a realitu. Dôvodmi na vydanie takéhoto prekladového diela je potreba poukázať na literárnosť, kultúrnosť nárečia, na prirodzenosť a legitímnosť nárečia ako moderného komunikačného prostriedku. Za cieľ si M. Gavurová stanovila okrem iného aj „oživiť záujem o nárečie, povzbudiť rodičov, aby s deťmi nárečím hovorili, aby chápali, že ovládanie dialektu je pre dieťa kognitívnu a jazykovou výhodou – a nie naopak“ (s. 102). Pozornosť chceme upriamiť aj na samotnú analýzu textov, ktorú autorka rozdelila podľa rovín jazyka na morfosyntaktické, lexikálne a štylistické rozdiely. Jednotlivé odlišnosti medzi šarišským originálom a spisovnou verziou prezentuje v prehľadných tabuľkách s príkladmi priamo z textov. V niektorých príkladoch (ako aktuálne vetné členenie a slovosledové rozdiely) sa odlišnosti nemusia týkať rozdielu v nárečovej a spisovnej forme. Niektoré slovosledové špecifiká vyplývajú skôr z vlastností žánru ľudovej rozprávky a jej pôvodne hovorenej podoby, no je náročné určiť, čo vnímame ako osobitosť nárečového prejavu a čo je už zmena ovplyvnená napr. štýlom textu. Veľmi zaujímavým javom je prítomnosť falošných priateľov (alebo *faux amis*) síce v dvoch rôznych varietách, ale stále v rámci jedného národného jazyka (napr. *poňžena, spravodlive, hadzina*) (s. 114). Zo štylistickej roviny autorka podčiarkuje fakt, že pre „nárečový diskurz je vo všeobecnos-

ti typická vyššia miera expresivity“ (s. 119), čo potvrdzuje aj následná analýza prekladu, v ktorom dochádzalo aj k neutralizovaniu negatívnej expresivity, keďže na ňu čitateľ rozprávok v spisovnej verzii nie je natoľko pripravený. Ako reprezentatívny príklad autorka uvádza šarišskú lexému *dupa*, ktorá predstavovala prekladateľský problém, keďže podľa zistení autorky „(lexéma) nie je zrozumiteľná na celom území Slovenska. (...) Na jej preklad sa použili rôzne ekvivalenty (*zadok, zadoček, pod chvost*), ktoré zaznamenali istú nivelizáciu expresivity, aby slovenský preklad znel neutrálnejšie a naplnila sa žánrová norma slovenskej rozprávky“ (s. 119).

V ďalšej štúdii *Prišli zme pozdravic ten kriš svati. Pôstne duchovné spevy laikov vo Finticiach* sa vyzdvihuje náboženská funkcia jazyka a samotná hodnota konfesionálnych prejavov ľudovej kultúry, ktoré sa dodnes aktualizujú a udržiavajú. Hovoríme o pôstnych spevoch *Pri križu*, ktoré sú súčasťou historickej kolektívnej pamäti veriacich z obce Fintice. Autorka predkladá veľmi stručnú hudobnú charakteristiku spevov a pridáva už širšie koncipovaný dialektologický a verzologický pohľad. Pri analýze estetických špecifik jednotlivých spevov, ktoré sú produktom ústnej tradície, si všíma ich rozkolísanosť v dostupných verziách. V závere sa dozvedáme, že táto variantnosť foriem mohla byť, okrem iného, výsledkom snahy o štandardizáciu prejavu v priebehu času. Autorka poukazuje aj na inojazyčné vplyvy a možné predlohy týchto spevov (napríklad v poľskej verzii, ktorú konfrontuje so šarišskou verziou pri štvrtom speve).

Štvrtá štúdia s názvom *Ej, Podkova, Podkova, ej, veľike kameňe, stamac še prechodzi mojo pocišeňe* je síce najkratšou z publikovaných v tejto monografii, ale menší rozsah jej na zaujímavosti neuberá. Predmetom analýzy sú totiž ľúbostné a erotické piesňové texty z obce Fintice. Ako M. Gavurová v úvode uvádza, tento typ piesní je neodmysliteľnou súčasťou ľudovej kultúry, no vzhľadom na akúsi citlivosť témy sa výskum tejto časti folklóru oneskoril. Medzi najvýraznejšie dôvody na spracovanie erotických a ľúbostných piesní v tejto štúdii patrí najmä absencia analýzy špecifického repertoáru v šarišskom nárečí so zameraním na symboliku. Autorka piesne len orientačne rozdeľuje na piesne s ľúbostnými motívmi a s erotickými motívmi podľa vyjadrenej intenzity intímneho ľúbostného vzťahu. Pri prvej skupine okrem konkrétnych textov piesní poukazuje na používanie miestnych reálií, ktoré však môžu byť jednoducho pozmenené, čo odkazuje na fakt, že mnohé z týchto fintických piesní nie sú endemitmi, ale vyskytujú sa aj v iných oblastiach regiónu. Pri analýze piesní s erotickými motívmi si môžeme všimnúť práve jazykové a tropické prvky, ktorými sa v ľudových piesňach zastieral ten hlavný erotický význam. Autorka dokladá príklady, ktoré používajú dvojsmyselnosť alebo zámernú polysémiu, elipsu či inotaj. Na ilustráciu uvádzame len úryvok z eroticky ladenej piesne publikovanej v plnom rozsahu v recenzovanej monografii:

*Daj mi, mila, daj mi, už mi davno stojí,
o plot privjazani muj koňiček vrani.*

Ide naozaj o unikátnu zbierku textov doplnenú o podnetnú analýzu, ktorá zaplňa pomyselné biele miesto v dialektologickom a etnologickom výskume šarišského regiónu.

*Sústava neúradných antroponým ako prejav identity komunity obce Fintice*³ je názov poslednej z piatich štúdií. Aj na tomto mieste autorka prehľadne vysvetľuje základné terminologické jednotky a poukazuje najmä na vzájomný vzťah živých mien a prezývok. Na účely svojej štúdie si však osvojuje hyperonymum *neúradné antroponymá*. Pri samotnej analýze fintických neúradných antroponým, ktoré nepochybne reprezentujú identitu jednotlivcov, ale aj celého kolektívu, sa opiera o práce ďalších autorov (Blanár – Matejčík 1978; Ološtiak 2007; Valentová 2012). Autorka zozbieranú sústavu neúradných antroponým zasadzuje do rozsiahlej klasifikácie, ktorá môže pôsobiť pre laického čitateľa miestami schematicky a vyčerpávajúco. Najvýraznejšie sa venuje práve motivačnej analýze týchto antroponým. Rozsahom zozbieraného materiálu dokazuje, že sústava takýchto osobných mien je naďalej produktívnou súčasťou kultúry a identity menšej či väčšej komunity, napr. obce. Výrazne v nej vnímame rolu nárečia vo forme mnohých antroponým (*Dzirka, Maňa Čarna, Maľučka, Grešík* a pod.). Je však namieste klásť si otázku, aký dlhý čas sa takáto sústava ešte udrží v obciach, ako sú Fintice, keďže v súčasnosti sa demografická štruktúra obcí výrazne mení a rôznorodosť priezvisk sa zvyšuje, no zároveň sa znižuje intenzita vzájomných vzťahov obyvateľov obce. Oceňujeme aktuálnosť autorkinho pohľadu na problematiku, keď naznačuje, „že pri výskume neúradnej antroponymie už treba rátať nielen s reálne vymedzenou komunikačnou situáciou, ale vďaka súčasným technológiám aj s virtuálnym svetom, v ktorom sa vytvára ďalší priestor na vzájomnú interakciu členov mikrosociety obce s prirodzenou potrebou neformálneho pomenúvania“ (s. 187). Sústava všetkých zozbieraných antroponým sa nachádza v prílohách monografie.

Predstavenú publikáciu hodnotíme ako veľmi vydarený projekt, ktorý svojim interdisciplinárnym zameraním potvrdzuje, že nárečie je komplexný fenomén, ktorý však v sebe ukrýva dušu kolektívu. Práca svojím prístupným zrozumiteľným jazykom a atraktívnym obsahom zaujme aj čitateľa bez lingvistického vzdelania, ktorý sa oboznámi so základnými pojmami jednotlivých disciplín a ponorí sa do problematiky nárečia v kontexte národného jazyka (vzťah nárečia a štandardnej variety, postoje voči nárečiam, stratégie udržania nárečí a pod.) a nárečia ako identifikačného prvku jednotlivca či kolektívu. Práve vďaka širokému tematickému a metodologickému záberu jednotlivých štúdií sa autorke podarilo naplniť zámer „predstaviť

³ Porov. aj samostatnú štúdiu M. Gavurovej s názvom *Teória lexikálnej motivácie v neúradnej antroponymii (na príklade obce Fintice)* (2015).

rozličné výrazové možnosti použitia dialektu, a tým aj jeho variabilnú funkcionalitu“ (s. 190). V závere však ešte chceme vyzdvihnúť presvedčenie M. Gavurovej „o potrebe uchovania nielen týchto jednotlivých podôb nárečia, ale i nárečia samotného ako prejavu individuálnej i kolektívnej identity“ (ibid.). Táto elegantná kniha s grafickým nádychom tradície v čitateľovi zanecháva pocit, že nárečie je jedinečná hodnota, ktorá sa jeho nositeľov dotýka v tej najhlbšej možnej miere – je ich bytostnou súčasťou.

Literatúra

- AARNE, A. – THOMPSON S. (1960): *Typy ľudových rozprávok. Klasifikácia a bibliografia*. Prekl. J. Michálek a J. Olexa. Praha: Spoločnosť česko-slovenských národopisců a Slovenská národopisná spoločnosť.
- BLANÁR, V. – MATEJČÍK J. (1978): *Živé mená na strednom Slovensku. 1.1 Designácia osobného mena*. Bratislava: SPN.
- CHAMBERS, J. K. – TRUDGILL, P. (1998): *Dialectology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- GAVUROVÁ, M. (2015): Teória lexikálnej motivácie v neúradnej antroponymii (na príklade obce Fintice). In: *Slovenská reč*, 80/3 – 4, 219 – 236.
- GAVUROVÁ, M. (2018): *Zazračni dzvonček. Starodavne rospřařki s Fincic – Zázračný zvonček. Starobylé rozprávky z Fintic*. Fintice: FACE – Fórum alternatívnej kultúry a vzdelávania.
- GAVUROVÁ, M. (2018): *Zo všetkého zostanú len spomienky... Nevyrozprávaná história obce Fintice*. Fintice: FACE – Fórum alternatívnej kultúry a vzdelávania.
- MLEKODAJ, A. (2019): Vernacular Literature as a Widening Field of Study in Contemporary Dialectology (On the Example of Podhale Region in Poland). In: *Acta linguistica Lithuanica LXXX*, 80, 45 – 56.
- OLOŠTIAK, M. (2007): O jazykovej motivácii prezývok. In: Ološtiak, M. (ed.): *Lexikálna sémantika a derivatológia. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, konanej pri príležitosti životného jubilea prof. PhDr. Juraja Furdíka, CSc.* Košice: Vydavateľstvo LG, 165 – 172.
- SMAKMAN, D. – van der MEULEN, M. S. (2018): The elusive dialect border. In: Bassiouney, R. (ed.): *Identity and Dialect Performance. A Study of Communities and Dialects*. Oxford and New York: Routledge, 35 – 48.
- VALENTOVÁ, I. (2012): Poznámky k rozdielom medzi prezývkou a funkčným členom živého mena – individuálnou charakteristikou. In: Ološtiak, M. (ed.): *Jednotlivé a všeobecné v onomastike*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 113 – 123. Dostupné na: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/olostiak3/subor/hlavicka.pdf> (cit. 8. 4. 2022).